

SZARVASI ÚJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5 fr. — kr.
Félévre	2 fr. 50 kr.
Negyedévre	1 fr. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlelendők a szerkesztőhöz Szarvasra csírazendők.

A n it térben minden garmonsor díja 20 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V. Goldberger, servitátor 3. sz. a.

A kisbirtokosok.

A termés viszonyok évek óta nem ütöttek jól ki, az országban mindenünnen az a panasz hallható, hogy legközelebb a termés a vetőmagot is alig adta meg. Szükség — talán inség elé néz az ország legnagyobb része.

Megyénk is alá van vetve e csapásnak, a termés itt sem fizetett, a földnépe nélkülöz, a kisbirtokos osztály pusztul, az iparos és kézműves tengődik, mert hiszen ha nálunk nincs aratás, nincsen pénz sem, és vele megszűnik az ipar.

Sanyaru esztendőnek nézünk elébe. Jelenünk reménytelen, jövőnk elszomorító. A jelen év az ország háztartását deficizzel zárja be, a jövő előirányzat deficizzel kecsegtet. Az adó nem folyik rendesen a hátrányosok száma rengeteg; de hát homnan is tudnának fizetni, mikor mi sem termett. A mi nálunk kiejez mindent, megmagyaráz sokat.

Az adóhátralékosok nagyobb része a kisbirtokos osztályból való. — Az iparos, a szegény ember, nélkülöz, éhezik inkább, de megfizeti adóját, mert tudja, hogy azt ő rajta megveszik, tehát inkább önkényt fizet, mintsem nála a végrehajtó foglaljon.

Másként van a kisbirtokos osztály, mely a jobb időkben hozzá szokott a kényelemhez, sokszor a bőséghez, a nélkülözést most nehezen szokja meg, fizetni nem szeret — különösen pedig az adót, mert némely része, még most is merényletnek tekinti azt a nemesi jogok ellen, más része pedig teljesen kimerült a kamatfizetés terhe alatt, melyet a birtokra felvett kölcsöntőke után kell fizetni.

Nem tagadjuk, hogy a rossz esztendők sorozata egész sulyával nehezedett a kisbirtokos osztályra, elismerjük azt is, hogy terményeit nem tudja kellőleg értékesíteni, kivitelünk nincs, közgazdasági bajaink érzékenyen sujtják termelőinket.

De midőn elismerjük ezeket, nem lehet eltagadni, hogy a mi földbirtokos osztályunk, különösen kisbirtokosaink nagy részben maguk is okai annak, hogy ennyire jutottunk. Okai, mert kiadásaikban nem körültekintők, háztartásukban nem takarékosak, jövedelmeiket túlhaladják kiadásaik. Nem akarnak összehuzódva élni, adósságot adósságra halmozni inkább, mintsem őr kedvteléseikkel felhagynának, — nélkülözni nem akarnak.

Tisztelet a kivételeknek, de a magyar kisbirtokos osztály nagyobb részint ilyen. Számtalan példát tudnánk felhozni, a megyéből is, kik elszegényedtek, elpusztultak, míg mások — kiknek semmijök sem volt, — ugyanezen idő alatt vagyokra, jóllétre tettek szert, pedig nekik is ép úgy nem volt termésök, a rossz viszonyok őket is ép úgy sujtották. De tudtak okszerűen élni, összehuzódni, s nem költeni többet, mint mennyi a bevételök volt.

Miért ne tehetne így a kisbirtokos osztály is? Mi gátolja abban, hogy viszonyait ne rendezze, kiadásait ne kevesbitse, háztartását össze ne vonja? Semmi.

Mindent a törvényhozástól, mindent a kormánytól várni képtelenség, ha egyesek nem tudnak egyensúlyt tartani a háztartásban, hogyan tegye azt a kormány?

Mindaddig, míg kisbirtokosaink és földmivelőink meg nem szokják, a serény munkát, a körültekintő és okszerű gazdálkodást, míg az ősök czimerének aranyos fénye elvakítja szemüket, míg a családi büszkeség és előítélet a tényleges viszonyokkal meg nem alkuszik, addig hiában lesz jó termés, hiában lesz kedvező közgazdasági helyzet, ez az osztály még is pusztulni fog.

A mai kor a munka és haladás kora, a régi

előítéletek kora lejárt, emlékek csak a múltban él, ma már csak a régi dal szól, a régi diésőségről.

Ha élni, boldogulni akarnak, úgy magunknak is tenni, tenni kell és nagyon sokat; szakítani a múlttal, okulni annak káráin.

Rend, takarékoság, okszerű gazdálkodás, ez az a mit kisbirtokos osztályunk figyelmébe ajánlunk, s ha ez meglesz úgy a nemzet éltető, életerős eleme, a magyar középosztály ismét virulni fog.

Csarnok.

A nő jogai és hivatása.

(A. J. Dawis amerikai író után angolból.)

Valamint minden más, úgy ez elhanyagolt de fontos tárgyról való észleléseimet is tekintse az olvasó meggyőződés szüleményének, mely távol minden nembeli előszeretett és előíteltől, egyedül az összes emberiség érdekének és a testvériség s „egy haza” eszméjének képes hódolni.

Sok szépet s igazat mondtak és írtak már a nők jogairól sok érdemes tanács s indítvány terjesztetett alkalbunilag elő, azok nevelése és nemesítése fölött; mindamallett mély meggyőződéssel merem állítani: hogy a két nem egymásközi valódi viszonya kölcsönös kötelességei s igényei mai nap is csak nagyon kevésbé vannak felfogva. Ez igazság könnyen bebizonyítható, ha tekintetbe vesszük azon sok gonoszságot, ferde gondolkozást, melyek jelenleg uralkodnak a világon, s ezen halvéleményeket, melyek a társadalmak és kormányok valódi forrását környezik.

Erősebb és hatalmasb férfinemünk bizonyosan önismeret,

megbánás és megalázódásra jutand, ha világosan elébe tünteti valaki azon számtalan boldogtalanságot és vétket, melyeknek előidézését az emberiség gyöngébb neménél egyedül neki lehet fölróvni. — A nő a férfinem által a legnagyobb mértékben elnyomatott, megcsalatott, s lealacsonyítva rabszolgaságba lőn leigázva; s a helyett, hogy a női szellemnek kifejtetlen állapotában is mutatkozó hajlamait az elrejtett magasztosság és szépség kezdetleges nyilvánításainak tekintette volna: azokat nagyobb részt önelőnyök nyerésére fordítá; s valódi tisztelet helyett hízelt, hü tanácsadás és oltalmazás helyett pedig hü kedvezékenység t tanusított irányában. Én megvallom: nem tudom eléggé sajnálni oly egyének szellemi nevelését és szervezését, kik megvetőleg s elbizottan egyedül a gyermekkel való társalgást s a csecsemőkkel bajlódást tartják a női befolyás egész hatáskörének, mintegy visszariadva azon eszmétől, mely a női munkásság terét messzebre terjeszti a gyermekszoba, kórügy és a konyha bezárt falainál. — E helyiségek egyhangúsága sokkal fárasztóbb és nyomasztóbb, mintsem a legállhatatosabb türelmet is ki ne fárasztaná; s a nők — kivált a magasb körökben — ezen szolgálás kötelessége, mint egyedüli foglalkozások alól már részben föl is kezdik szabad tanú magokat. Meg kell azonban vallani, hogy a nőknek ezen rájuk ruházott kötelességek elleni fölajdulását, nem különben az ebből származó hibáikat és vétségeiket, részint azon nyomasztó állás szüli, melybe őket a társadalom helyezi: részint pedig azon tudatlanság, melylyel az államalak és nemzetek irányadói, kormányzói a női jellem hajlamait és nagy hatású szellemi nemes szervezetök ellenében viseltetnek.

A női jogok és női küldetés ferde felfogásának és alkalmazásának lehet tulajdonítani, hogy a női hajlamok és vonzalmak, valamint mindig, úgy jelenleg is gyöngéknék, fölületeknek és gyermekieseknek tartalmak. Azt mondják: a nő nem képes észlelni s okoskodni; következésképp a férfi föladata: helyette gondolkozni és határozni. Én azonban azt hiszem: ki

T Á R S A G

Aba Samuel.

Eredeti tragoedia 5 fevonásban.

Írta: Dobsa Lajos.

(4ik felvonás).

(Folytatás)

Vata. Kettőn maradtunk? Jó — szívemnek élek! (meg-
öleli.)

Kulma. Kérdemelní kell e öbb kegyűnkét. (Kisiklik.)
A szerelem sem éri bé kevesbbel!
Mint a barátság; sőt többet kíván:
Mert míg ügyére hallgatást parancsol
Minden titokban részesülni vágy; — (hozzá-
simul, czirógatva.)

Mondd csak: mi terved van Viskával?

Vata. Ej! Nekem Viskával?!...

Kulma. Ejh, neked Viskával!...

Vata. Hát! Hát! Hát — semmi.

Kulma. Samuel kiraly

Ma vagyik szentesítni a bitórlást!

De velem együtt csak nem tūritek

Hogy a koronát fejere tégye?

Vata. Lám! Lám!...

Kulma. Még többet is tudok, ha kell.

Vata. Még többet?!

Kulma. Tudom, hogy egy irat van kebleden... (rámutat)

Vata. (melléhez kapva két kezével) Hah!...

Kulma. Mit megtagadni tőlem nincs jogod

Ki részesülni vágyom tetteidben.

Vata. Te?!... (ellentáll)

Kulma. Én! Hát! Én... te hőbortos vitéz.

Vata. Te?...

Kulma. Én! kinek lehetne több joga

Gyűlölni a trón-rablót mint nekem?

Uj nap, uj zsarnokságot hozza rám...

Im, vére udvarából is kiűz?...

A bosszúból kívánom részemet!

Vata. Mit sem tudok! Lásd jobb lesz, hogy te is

Ily dőreségtől óvod szép fejed. (átöleli.)

Kulma. (előki) Hah, Viska hozzám nem volt ily rideg!

Vata. Beszéltél véle?

Kulma, Tervet adtam at,

S már minden perczen várom válaszát.

Vata. Ördög! Ha e vén itt: kijátszana!? Tyűh!

Hölgy. (belép) Levél Viskától!

Vata. Nékem?

Hölgy. Asszonyomnak. (el)

Kulma. (miután a levél betekintett.)

Olvasd vezér! s tanulj pirulni! Lám, lám.

Nagyobb bizalma van hozzám. (átadja.)

fog világlani, hogy főleg két főknak tulajdonítható az: miért nem tanúsít a nő a férfihoz hasonló képességet és hajlamot értelme használatára. Első ok: mivel természeti szabadságától és képességeitől megfoszták. A második ok: hogy kevés kivétellel, értelmes lény helyett gyermeknek s tiszteletreméltó társ helyett gyakran rabszolgának tekintik.

Az emberi fejlődés alsóbb fokozatán álló neveletlen tartományokban, a nő valóságos szolga. — Ugy használják mint házi vagyont. Házi állatok és a nő: egy értékű hangzatok a családi gazdaság leltárában. Ázsia keleti tartományiban a nők nem ritkán valóban az állatok munkáinak teljesítésére kényszerítvők; míg a férfiak a legnagyobb kényelemmel otthon füstgomoly közt henyelnek. Nem szükség azonban a szálkát szomszédaink szemében keresni. Számtalanszor látunk saját körünkben is oly férjet, ki minden házában található örömet neje fáradhatlan tevékenységének — és folytonos iparkodásának köszön; s vannak férjek és atyák, kik az elég hibásan nekik tulajdonított felsőbbégi jog fentartása végett az anyákat gyermekeiktől való megfosztással fenyegetik. Gyakran a kiesapongó férjek között találkoznak olyanok is, kik gyermekeiket rossz társaságok örvényébe taszítják: mások ismét családfői hatalmuk fentarthatása és mutogatása végett, gyermekeik előtt a legkimélettenebb kitérőkre fakadnak, s ifjú szívök természetes hajlamait elrontva: egyszermind saját keblök-ből kiszakasztják a házastárs iránt való egykori szerelmöknek még azon emlékezetét is, mely tán egyedül enyhíthetné jelen vi-seletöket. Ily szomorú képekre kell akadnunk, ha szét né-zünk társas életünkben. Igen! még nálunk Amerikában is, melyre oly hévvel lövelnek a ragyogó nap sugarai, találha-tunk oly osztályra, melyben a nőt baromi munkára kárhoz-va, egyedül mozgó gép gyanánt tekintik.

Az emberiség patriarkális fejlődési lépcsőjén szinte a férfinak a nő fölötti fensőbbége látható. (Patriarkális fejlődés alatt értem az emberi haladás azon állapotát, melyben a férfi

— minden nő befolyás kizárásával — örökösödés és törvé-nyesség útján részesül a vagyonban.) Az első szülöttségi jog a patriarkális kor hagyománya, melynél fogva a nők a va-gyon bírásától megfosztva, eltök fentartása végett férjeikre, úgy egyéb embertársaikra szorúlnak. Ezen törvény, vagyis inkább intézkedés, a mint egy részről bitortási, vagy más részről szolgasági rendszert alapított a két nem között, a mi-nek káros befolyását a nő természeti s erkölcsi hajlamaira elég érezhetőn tapasztaljuk.

A nő bír oly vágyak és hajlamokkal, melyeket a férfi (hasonlatlan szervezeténél fogva) nem képes tökéletesen föl-fogni; s így azok kielégítése iránti tiltakozásban túlaradván, a nő kénytelen áttörni nőiessége korlátait, s gyakran a rossz kormányzat következtében a szokás és szenvedély végleteire űzve, természeti szépségét és jellemének tisztaságát is el-veszti.

A polgárisult nemzetek között általános a hiedelem, hogy a nő a jelenleg neki kijelölt hatáskörön kívül öszhangzó működésre nem képes: s ép a keresztény Európa és Ameri-kában adják legkevésbé meg a nőnek az öntiszteletet és be-folyást, melyet ő mint a férfi méltó társa és az emberi társa-ság fontos tagja, méltán megérdemelne. Ép ezen legvilágosul-tabb világreszésekben általános azon vélemény, hogy a nő a férfi végett lón alkotva, s hogy egészen a férfi hatalma alá van rendelve. Növeltetni, kiképeztetni, férjhez menni, gyerme-keket ápolni, hóm űlni, vagy legföljebb oda menni, hová a férj kívánja: im ezek képezik a nő jogait és föladatát a vi-lág legpolgárisultabb s legnagyobb részében. Ennélfogva na-gyon könnyen felfogható, hogy miért tanúsítanak a nők itele-tökben, vágyaikban és hajlamaikban gyöngeséget vagy heves-séget, s miért akadunk oly gyakran női elvetemültségekre a társadalom legnagyobb részében. Meggyőződéssel állítom, hogy ha valamely férfi, az asszonyi jellem tulajdonaival fölrüházva, s a hízégs, csalódás és szolgaság örvényébe taszítva, maga

V a t a. Való! Szent!

Hatalmad ad, hogy beavassalak!

„Vén róka!” és még itt őriztet? Ó! Ó! Ó! ..

Azért is halld: ötvennél több nemes

Gyül össze reggel Viskánál! — Na, várj csak! ..

Vén Viska, mert nem fgsz ki rajtam! Ej! ..

K u l m a. Nos?

V a t a. Midőn templomba indul Sámuel,

Rároutva felkonczoljuk! Ugy! — Na! ..

K u l m a. Mért

Én férfi nem vagyok, hogy kardomat

Szívébe döfném!

V a t a. Hóh, szívembe döfted! (átöleli).

A titkot közlém már (b a j u s z á t i g a z r a t -

v a) hát díjjamat

Várom cserébe... (meg akarja esőkolni).

K u l m a. Add ez iratot (kiveszi, belenéz).

Az összeesküvők névjegyzete? ..

V a t a. Mely im egy angyallal lett gazdagabbá!

(Megöleli) De, most... add vissza! Hallod? ! ..

K u l m a. Halld, te is!

Vigyázz szavamra! „E ké p: re j t e k a j t ó!”

Itt kulcsa. (V a t a övébe dugja a kul-

c s o t) ott — megmentheted magad! (földig

érő képre mutatva, az iratot dia-

dallal tartja fel.)

Sarolta verve! — És most hölgyem által

A féltés magyát hintsük el szívében! (el.)

V a t a. Egy „rejte k a j t ó”! Mit? — Hová szaladt? Héj!

Az ajtó zárva! Mit jelent e kulcs? —

Ha babja lettem csalfa szívének! ? ..

Most gyors kegyével önkint halmoz el

Ki engem eddig nem szívelhe ett! ..

(K ü z k ö d v e m á m o r a e l l e n.)

Barátim titka mind kezében! Az

Összeesküvők egész névjegyzete? ..

Ó férfiatlan gyávaság! Pokol! ..

Megőrüök. — Az árulás világol.

S a b o r h a t a l m a k ü z k ö d i k v e l ö m m e l; —

Óh, hogy repedne szét e megfeszült ér,

Mely két halantekomnal úgy dübörg

Mint ketreczébe zart vadkan! — Keringő

Falak, szakadatok rám — zúzzatok szét!

Nyelj e te engem ingó föld! hogy a

Nap rám ne süssön. Így kijátsztva! Hüh! ..

Vad tigrisek közé, had fojtogassak!

Bósz ellenség dühödt csordája, jer!

Fegyvertelen csatázom körmeimmel, —

Csak e tehetlen tűz ne égjen itt!

E gyáva düh ne fojtogasson így!

3-ik jelenés. V a t a, V i s k a, P e z l i.

V a t a. Mar összegyűlve várnak tarsaink.

Menjünk, — siessünk!

P e z l i. Mért állsz oly meredten!

V i s k a. Tajtékozó szájjal kapkod lég után;

Mig göresös ökle! ..

P e z l i. Szólj!

is tapasztalná a bágyadt tisztelőt azon nemét, mely a férfinak az alárendelt nő iránti engedékenységben nyilvánul; bizonyosan nála is hatlenség, elégtelenség, a idegenedés és boldogtalanság lennének a természetes következmények.

melyet a férj, (mint a kormányzó rendszer képviselője) gyakorol a nőre, gyakorol ez utóbbi nagyon természetesen az egész világra.

Csak nagyon kevés oly felvilágosult egyént találunk,

Milton. (Munkácsy Mihály festménye után.)

A minők a tartományi intézkedések, olyanok a lakosok, s viszont a minők a lakosok, olyanok az intézvények; kölcsönösen hatvan egymás jellemére s fejlődésükre. A hatás és visszahatás elkerülhetlen; s ennél fogva ugyanazon befolyást.

Érkezik a női jellem s erkölcs kifejtésének nagy fontosságát a társadalomra nézve.

A női jellemnek a világra gyakorolt hatalmas befolyása nagyon fontos és alapos; ugyan is: ő alapítja a társaságok

és nemzetek életet, a gyermeki, családi s társadalmi körben való működése által. A letező körülmények, s a felhasználására engedett anyagok birtoka szolgál tehát a nőnek azon alapkövéül, melyre a családok, nemzetek s a világ hatalmas épületét állítja. A női befolyás rajzvázlata e következő: a gyermeknevelési hatáskörben formálja s növeli az egyéneket; családi körben a férjet idomítja; a társadalmi körben pedig a törvénykezés és kormányzatra gyakorol szellemi befolyást. A női emelkedés és szabadság tehát egyik főszüksége a társadalmi ujja alakulásnak s az igaz köztársasági kormányzatnak.

A női szellem a leggyönyörűbb vonzalmak és érzelmek vegyülete: ha azonban tevékenységének hatáskörét bármi módon is korlátozzák, vagy módosítják: elégtelenség és kicsapongás lesz a következés. Bölcsészek és törvényhozók nem fordítanak elég szorgalmat a női befolyás különféle ségeinek és fontosságának, nem különben az emberi cselekedetek, rossz irányzatok s tökélyeshülés forrásainak kitanulására. Így még számtalan oly felfedezés szükséges, melyek az emberi összhangzás fejlődését — ha napvilágra jönnek — jelentékenyen elősegítendik.

A női befolyás terjedelme ép oly kevéssé ösmeretes maga a nőnem, mint általában a világ előtt: pedig észleléseim következtében bámulattal kell tapasztalnom, hogy a nőnem három-ötöd részét gyakorolja azon befolyásoknak, melyek az emberi nemet uralják. A belső szellemi körök azon sphaerák, melyekben föladatát főképp teljesítheti. Az első a gyermeki, második a családi, harmadik a társadalmi kört képezi. Ezen körök azok, melyekben a női elemnek és női tevékenységnek szükséges lenne szabad tért engedni. Nem is kívánának ők egyebet; de nem is érezhetnék egyebütt otthonosan magokat. Ezen három körben való befolyását meggátolni nem is lehet; de lehet körülhalmozni rossz körülményekkel, s így működését tökélet ennél, s az emberi társadalomra nézve káros be-

folyásává tenni. A nő például közvetlen jellemet és szervezetest ad a gyermeknek házi példaadás és társalgás által; azonban csak szolgálai eszköze mindazon különféle befolyásoknak és társadalmi követeléseknek, melyekkel a férj és a világ bevett szokásai őt, s az általa fejlődő egyént körülhalmozzák. A nő bizonyosan nevelni, emelni s javítani fogja a világot; de csak úgy, ha érdekeinek kielégítése kellő házassági viszonyok, kedvező házi előnyök s nemes társadalmi intézvények által képessé lesz téve arra, hogy összhangzó egyéneket állítson elő, s nevelhessen. Mindazon hősök, költők, művészek, bölcsészek, kik a világ színpadán bármikor szerepeltek, különféle tulajdonaik és tehetségeik birtokába nagyobbára női befolyás által jutottak.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— Az új bélyegjegyek tárgyában közlés végett a következő átirat küldetett be hozzánk: Érdemes községi előjáróságnak Szarvason. A nagyméltóságú m. kir. pénzügy miniszterium 1879. évi novemberhó 21-ről 67293. számú magas rendeletével a jelenben használatban lévő bélyegjegyek helyett 1880. januárhó 31 után újszínezetű bélyegjegyek használatba vételét méltóztatott elrendelni, mifelől azon meghagyás mellett értesítettik a cím, hogy jelen meghagyáshoz képest ezen körülményt tegye közhírré, mivel a jelenleg használatban lévő bélyegjegyeknek 1880. febr. 1-ével és azontúl használatát a törvényes bélyeg kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekintetni és az illetéktörvények szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. M. kir. adóhivatal. Szarvason, 1880. januárhó 3-án. Schedl m. k. pénztárnok.

— A szarvasi kir. jbiróság általános ügyforgalmi kimutatása 1879. évről. I. Ügyforgalom. A polgári, telek-

V a t a. Te irtad ezt? (a levélre)
V i s k a. Ez irat ismeretlen! Bár vonása
Kezem betűit orzultan mutatja
Mint csalfa tükör tárgyat.
V a t a. Öljetek meg.
V i s k a. Mit é levélre?
V a t a. Minden dolgainkat
Fölleplezém Kulmának
P e z l i. Nyomorult!
V a t a. (kítőrvé) Nevet, ne adj! ... Nincs is méltó;
— de ölj meg
Némán, részvét nélkül, mint rossz ebet.
P e z l i. Gyorsan! Siessünk társainkhoz!
V i s k a. Állj! —
A udvar el van állva fegyveressel.
P e z l i. És társainkat hagyjam? Vesszek én is!
V i s k a. Megtiltok ily örütséget, vezérték! —
Itt nem föláldozás a földolog
Ötven barátunk u y is végzi azt —
De bosszu érttük, és ügyünk győzelme:
,Árpád utodi trónra léptetése!
(F e l r e) Megmenthetném barátinkat ta'an, de
Halaluk jó vetőmag; melyből egy
Nagy lazadásnak rengetegje nő ki.
(h a n g o s a n) Haljátok eszmém: Henrikhez futunk!
Követni fognak elhult társaink
Pa thivei, rokonai és barátai...
Folkérjük Pétert: álljon bosszút! Így
Jutalmul elfogadjuk mint királyt.

P e z l i. Pétert? Ki Henrik hűbérencze lett! ...
V i s k a. Ez lesz a koncz, mely Henriknek szívét
Bosszunk eszközlőjévé fellovalja.
S ez lesz a lép! mely Pétert törbe csalja. —
Ujabb csataktól kére félni, míg
Péter kívülről izgathat honunkra!
Közénkbe lépve — rögtön fogva lesz. Nos?
P e z l i. Rettegve allok ter eidre, Viska.
V i s k a. Most meneküljünk! E kastélyba csak
Van egy bűvéska, mely védjen napestig?!
(n é z e g e t)
V a t a. E perczen villámlik fejemb, hogy
E kép, kijáras titkos útra! És
Övemben kulcsa...
V i s k a. Gyorsan, add elő (kinyitja)
V a t a. Hadúr vezéreljen sikerre! Én
Az udvaron keresztül törtetek:
Megmenteni jó elarult társimat!
Vagy halni velük.
V i s k a. Itt maradsz! Követsz! —
Hárman vagyunk, — s ha bár kettő elesnék
A megmaradt folytatja tervemet!
Esküdjetek!
P e z l i. Folytatjuk!
V a t a. Esküszünk!
V i s k a. Előre hát! (kivont kardokkal el mind
a rejtekajtón, mely utánuk be-
csukodik.)

(Folyt. köv.)

könyvi és büntető beadványok száma: m. évről 81.— f. é. érk. 7955.— lett: 8036.— elintézte: 7989.— hátralék: 47.—
Részletezve: polgári ügy m. évről 42.— érk. 4315.— lett: 4357.— elint.: 4322. hátr. 35.— Telegkönyvi ügy: m. é. 23. érk. 2138. lett: 2161. elint.: 2153. hátr.: 8.— Büntető ügy: m. é. 16. érk. 1502. lett: 1518. elint. 1514. hátr. 4.— Elnökségi ügy: m. é. semmi. érk. 446. lett: 446. elint.: mind. — II. T e v é k e n y s é g i k i m u t e t é s: Kontúr József kir. járásbíró polg. ügyből: m. é. 5. f. érk. 1608. lett: 1613. elint. 1609. hátr. 4.— Telegkönyvi ügyből: m. é. 14. érk. 987. lett. 1001. elint. 996. hátr. 5.— Büntető ügyből: m. é. 2. érk. 132. lett: 134. elint.: mind. — Elnökségi ügyből: m. é. semmi. érk. 444. elint. mind., tehát összesen m. é. 21. érk. 2727. lett. 2748. elint. 2739. hátr. 9.— Ezen felül a bagatell ügyekből a bíró úrra esett a f. évről 1., mely elintéztetett. — P o t o c z k y E l e k kir. aljárásbíró úr: polgáriból: m. é. semmi. érk. 354. lett. 354. elint. 348. hátr. 6.— telegkönyvből: m. é. 9. érk. 1151. lett 1160. elint. 1157. hátr. 3.— büntetőből: m. é. 14. érk. 1361. lett. 1375. elint. 1371. hátr. 4.— elnökségiből: m. é. semmi. érk. 2. elint. mind. — Tehát összesen: m. é. 23. érk. 2866. lett. 2889. elint. 2876. hátr. 13.— Ezenfelül a bagatell ügyből: m. é. semmi; érk. 7. lett: 7. elint. 6. hátr. 1.— K o v á c s S á n d o r kir. aljárásbíró úr: polg.: m. é. 37. érk. 2353. lett. 2390. elint. 2365. hátr. 25. büntetőből: m. é. semmi. érk. 9. lett. 9. elint. mind. Tehát összesen: m. é. 37. érk. 2362. lett. 2399. elint. 2374. hátr. 25. Ezenfelül a bagatellből: m. é. 13. érk. 268. lett. 281. elint. 265. hátr. 16.

Meg az adóvégrehajtásnak is van haszna. Ez előtt több évvel egy békés-szentandrási lakosnak (Cs. L.-nek) ellopták az óráját. Bármit óhajtott is, de az órapót felfedezni sem tudta. Most azonban az adóvégrehajtó egy házról fogalást tőn s miután az adó összeg a kitűzött időre be nem fizetett, a lefoglalt tárgyak bevitték a községhezazához árverelés végett. Ezek közt volt a lopott óra is. Képzhetni minő nagy volt álmélkodása az óra tulajdonosnak midőn óráját a lefoglalt tárgyak közt a községhezazához felismert. Most már lát valaki, hogy az a lövégrehajtásnak nincs semmi haszna!! — (Z. K.)

Furfangos család. A szentpétervári legelőkelőbb ékszerboltok egyikében egy diszes öltözeiű, szép fiatal hölgy tízezer rubeles gyémánt ékszereket kért, s a főnököt megkérte, hogy kísérje el palotájába, mert férjének is megakadja mutatni az ékszereket. A főnök elment. Az idő már sötétes volt, a kocsi sebesen rohogott, a szép asszony szellemesen, vigán beszélgetett, s az ékszerész alig vette észre, hogy már megérkeznek egy nagy ház elé. A hölgy váróterembe vezette utitársát, aztán magához vévén a gyémántokat, ment a másik szobába a férjhez. Ott nem a férje volt, hanem egy örültek háznak az igazgatója, mert a ház, a hol a kocsi megállt, a bolondok háza volt. A hölgy — egy ügyes tolvaj — zokogva elmondta az igazgatónak, hogy szegény férje ott a váróteremben, örült, még pedig mindig valami gyémántokkal van baja, s azt képzei, hogy ő valami ékszerész. — és kérte az igazgatótól, — ha van valami más kijarat, azon szeretne kimenni, hogy ne izgassa föl az elválással szegény urat. A hölgy elment a gyémántokkal, az igazgató meg bement a mellékszobába, hol az ékszerész udvarias hajlongással fogadja: „Ugye csinosak a gyémántok?” „Aha, itt a fixa idea”, go. dolja az igazgató s fagratni kezdi a vélt bolondot. Az ékszerész kiabálva követelte az ékszereket, lefoglalt, megzuhanyoztak. Csak harmad napra derült ki a család. A nőnek persze nyoma sincs.

Paprikás táncz Szentesen Birkas János uram fiának lakodalmát ülték. Javában folyt a mulatság és a táncz, midőn

egyszerre berepül az ablakon egy fazék, tömve szegedi jófajta paprikával, abból meg kirepül 3 élő veréb. Lett sivalkodás! A verebek röpködtek a szobában s a szárnyukra tapadt paprikát szórták a bentlők szemé közé. Az asszonyok, leányok, fejüket vesztve jajgattak s kapkodtak szemekhez. Persze, minél inkább kapkodtak, annál jobban esipte, martha a paprika. Szét is szaladtak a lakodalomból olyan gyorsan, hogy a szél sem érte volna némelyik utól.

— **A szolnoki fahíd.** A dundeei szerencsétlenség alkalmából a „F—g” felhívja a közlekedési miniszter figyelmét a szolnoki hidra. E híd az ötvenes évek elején készült, s pár évre lett „ideiglenesen” engedélyezve. A környék lakói már 10—15 év óta minden perczen várják, hogy melyik vasutvonat alatt fog összeomlani. Ha vihar van, az utasok rimánkodnak a vonatvezetőnek, hogy engedje őket leszállni, s majd ha a vonat átment, akkor ők is megkísérik életök veszélyeztetésével az áthatolást. Nem esuda! A híd már vagy 20 év óta inog, — s valóban itt az ideje, hogy vashiddal helyettesítsék.

— **Az elbűvölt kecske.** Egy dósai parasztember mult héten egy gyöngyösi zsidótól egy anyakecskét vett. Haza mentében megállt kocsijával az adácsi koresma előtt, egy pohar borra. A koresmáros meg akarta tréfálni a vele jól ismerős dósai embert, és míg ez idogált, kieserelte a kocsin levő anyakecskét egy birtokában levő bakkecskével. Emberünk erről mit sem sejtván, hazakerkezve megmutatta feleségének a bevasárolt anyakecskét mely mindkettőjük nagy rémületére egy bakkecskévé változott. Másnap nagy bosszusan ismét Gyöngyösre tartott, hogy a család zsidót megleckéztesse. Utközben megint beszölt az adácsi koresmába és elbeszélte a koresmárosnak, hogyan csalták őt meg Gyöngyösön. Ez, hogy a tréfát tovább folytassa, most kieserelte a bakkecskét az igazi anyakecskével. A dósai parasztember megint nem vett észre semmitsem és egyenesen a gyöngyösi zsidó lakása elé hajtatott. Itt pedig elkezdett pörölni és követelte vissza a zsidótól a pénzt. Ez önértéketeg mit sem akart tudni csalásról és erősen állította, hogy ő anyakecskét adott el neki. És midőn végre megtekintették a corpus delicti-t, a paraszt ember nagy báluntára, a kocsin levő kecske csakugyan anyakecske volt. Emberünk fejcsóválva ismét hazaindult. Az utjában eső adácsi koresma azonban megint nagyon meghívólag intett feje és ő betért megint egy kortyra, elbeszélvén a koresmárosnak, hogy mily ügyben jár Gyöngyösön. Ez most, hogy a tréfa annál teljesebb legyen megint kieserelte az anyakecskét az előbbi bakkecskével és a dósai paraszt ember megint nem vett észre semmit. Otthon elbeszélte feleségének, hogy mily bolondok voltak ők és a kecskét bakkecskének látták, holott ő saját szemével meggyőződött, hogy az anyakecske. Az anyjak ment nézni a csodát és ime — leírhatlan rémületére — a kocsin megint csak bakkecske volt. Természetes, hogy az boszorkányság! Másnap fütykössel látta el magát emberünk, hogy azzal a gyöngyösi zsidót legalább is agyonüti. De minthogy az a lehetőség is feltűnt neki, hogy talán az adácsi út van elbűvölve, most a vámosgyőri úton ment Gyöngyösre. Itt a zsidóval, a ki azt állítja, hogy nem ezt a kecskét adta el, hajba kapott, az utcán veszekedőket egy rendőr a városházához kísérte. Mig ezek Gyöngyösön történtek, az adácsi koresmáros, ki hiába várta dósai emberét, komolyabb rafogástól felve, visszaküldte az anyakecskét. Dósára és vissza kérte a helyébe adott bakkecskét. Így sült ki a tréfa.

— **Amerikába!** A kíváncsi látás kezd alább hagyni a mióta 15—20 kívándorlót sok csúfodás után megint csak visszatért hazájába. Másrésztől azonban a New-York He-

rald*-ban olvassuk, hogy december első felében 150 magyar kivándorló érkezett Amerikába a new-yorki kikötőbe, Magyarország különféle vidékeiről. Decz. 14-én 95 magyar menekült érkezett Liverpoolból a spanyol szállítógőzessel s előttök ötvenöten érkeztek. Az idézett lap megjegyzi, hogy a magyar kivándorlók tisztos kinézésű, jó alkatú és munkához szokott emberek. Sárosmegyéből valók s azt mondják, a terméketlenség kényszerítette őket kivándorlásra. Némelyek hivatkoztak a vízradásokra, a melyek tömérdek kárt okoztak s családjaikat a legnagyobb nyomorba döntötték, miből nyilvánvaló, hogy a kivándorlottak nem mind sárosmegyeiek. Családjaikat a legnagyobb nyomorban hagyták, mivel az amerikai utra eladták utolsó holmijokat.

Irodalom és művészet.

— A „Vasárnapi Ujság” január 4-iki száma következő tartalommal jelent meg:

„Duschek Ferencz.” Törs Kálmántól. — „Buesuztató.” Költemény. Sipos Somától. — „A szép kút és a Boldogasszony temploma Nürnbergben.” — „Ujévkor.” (Egy hetvenöt éves öreg, öreg barátjához.) Költemény. Édes Alberttől. — „A két ördög vára.” Történelmi beszély. Irta Eötvös Károly. — „A gőzház” Verne Gyula regénye. — — „Egyvelég.” — „A löcsei Thurzó-fel-műemlék.” Ballagi Aladartól. — „Évad-ivadhumbug.” Emlékirat Szarvas Gábornak. Bakay Sandortól. — Irodalom és művészet; közintézetek, egyletek; mi ujság? stb. rendes hetirovatok.

Képek: Duschek Ferencz. — A „Szép kút” és Boldogasszony temploma Nürnbergben. — A Thurzó siremlékek Löcsein (4 kép). — A gőzház (2 kép). — A Thurzó-család löcsei háza. — A Thurzó-ház folyosója. — Mutatványképek a „Világkrónikából” (11 kép).

„Világkrónika” 1-ső száma következő tartalommal jelent meg:

„Az angol-afghán háború.” — „Egy afghán szövetséges.” (Abdul-Khalic khán, bezúti főnök arcképével.) — A „Hazugság és igazság.” Spanyol mese. Irta Laboulay. (A „Páris-Murcia” díszüjségéből.) — „A szilveszter-éji harangozó.” (Képpel.) — „Vizbe zuhanó vasut vonat” (képpel). — „Két év előtt.” Egy szemtanu emlékezése az orosz-török háborúról. — „Egészségre.”

A „Vasárnapi Ujság” előfizetés! ára negyedévre 2 frt. a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem utca 4-dik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt. — E három hetilap melléklapja a „Világkrónika” képes hetiközlöny megrendelési ára a Vasárnapi Ujság, Politikai Ujdonságok vagy a Képes Néplap előfizetői részére negyedévre 50 kr., félévre 1 frt.

Képünkhöz.

Igétünkhez képest, melyszerint képeink sorában a magyar festők kiválóbb műveit hí metszetekben befogjuk mutatni: ezuttal Munkácsy Mihálynak, a világhírű magyar festőnek legújabb, osztatlan tet-széssel fogadott remekét, Milont közöljük.

A kép azon jelenetet ábrázolja, midőn Milton, a vak angol költő, tollba mondja leányainak „Elvesztett paradicsom” című remekművét.

A nagy költő mély gondolatokba merülve ül székén. Szemein az örök éjsötéte borong; de lelki szemei előtt egy csodálatos világ, a költészet fényes vi-

lága nyílik meg. E világ el nem múló fényét ülteté át műveivel a vak költő, ki Angliának méltó büszkesége lesz minden időben.

Milton, vaksága által akadályoztatva verseit tollba mondotta leányainak. Három leánya végezte e tisztet felváltva. Így mutatja be Munkácsy festménye is Milont és három leányát. A legifjabb atyjához legközelebb ül és hímez. De figyelmét megragadják atyjának nagy eszméi, szemeit ráfüggeszti világtalan atyjára, szebbnek találja amiket hall, mint azt, amit hímez. A középső leánya menőben van, de lábait leköté a költészet azon isteni varázsa, melyet atyjában a gyermeki szeretet nemes büszkeségével oly édes-örömet csodál. A harmadik, épen az irással foglalkozik. Most rajta a sor. A vastag könyv, mely előtte fekszik már meglehetősen megtelt a legszebb versekkel; — most is ír, vagyis inkább a meglepetés kíváncsiságával várja, hogy ébren is, mily csodás álmokat lát apja, az emberi lét nagy küzdelmeiben, az elvesztett boldogság utáni folytonos vágyakozásban s a vallás által vallott hagyományok azon emlékeiben, melynek határán isten keze ringatja az emberi nem csöndes bölcsőjét.

Betűtalány.

KK.

KK.

Megfejtése a jövő számban. Azon megfejtők közt, kik egyszersmind lapunk előfizetői, a „Részvét Album” egy példánya fog kioszoltatni.

Múlt heti talányunk megfejtése: „Dél a ház, nagy a baj.” Helyesen megfejtették: Spóet Jeanett, Kl. Róza, Holtsy Jenő, Hanthó K. (Szarvas.) Dunay S. (Vác). Berger Béla (N. Várad). Zsengery Irma (Budapest.) Az ajándok-könyvet Ouida „Egy pár faczipó” ez. beszélyét sorsolás útján Hanthó K. úr nyerte.

Tarkaságok.

Az utas elhelyezkedik a szobában. Megjelenik előtte egy hordár.

— Nagyságos uram, én hoztam fel a podgyaszat.

— Ah! az ördögbe, semmi apró pénzem. Nem fizethetem ki magát.

— Csak nem akarja a nagyságos ur, hogy ingyen hordjam fel ezt a sok portékát?

— A viláért sem barátom. De miután nincs apró pénzem, tudja mit? Hordja le megint.

Nem fel. „Fig elmeztettek rá édes barátom, hogy X... urral ne huzz ujjat, mert károdra lehe.” — „Nem tehet ellenem semmit, minden titkát birom.” — „Csakhogy ő is bírja a teidet.” — „Oh, attól nem félek; ő gavallér, nem árulja el titkomat.”

Bérekocsiba akar ülni egy uri ember. Meglátszik rajta, hogy ez nem gyakori szokása; mert nagy czeremóniával a járdáról integet, kiabál a kocsisnak, nyilván azért, hogy minél többen lassák. A kocsis oda hajt hozzá s kérdi: „Hova hajtsak!” Mire az uri ember nagy uriasan odaszól: „Az nem tartozik magára, csak hajt o.”

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

AZ „ÁRPÁD” IRODALMI ÉS NYOMDAI INTÉZET

Szarvason.

a Nagy-templom utcán, Brenngartner-féle házában, ajánlja magát mindennemű

hivatalos és magán nyomtatványok,

községi és gyámi rovatos ivenk, ügyvédi keresetlevelek,

KÖTELEZVÉNYEK, MALOMSZELVÉNYEK,

ESKETÉSI és BÁLI-MEGHIVÓK

LEVÉL- és BORITÉK-FEJEK,

számlák,

nagyobb művek.

látogató-jegyek,

TANZRENDEK,

falragaszok,

étlapok,

KÖRLEVELEK és TÁBLÁZATOK

községi, ügyvédi és bírósági iratok,

kiállítására a legjutányosabb árak mellett.

➔ *Ügyvédi meghatalmazások a legzélszerűbb szerkezetben készletben kaphatók.* ➔

Ugyanitt a „SZARVASI UJSÁG” kiadóhivatalában

elfogadtatnak közlés végett mindenféle **hivatalos- és magánhirdetések** mérsékelt árak mellett.

Bérbeadási hirdetésny.

Nagyméltóságú gróf Trauttmannsdorff Nándor ő exellentijája Békés- és Csanád-megyékben fekvő birtokai (a szántóföldek 1880. évi Szt.-Mihálytól, a gyepék 1881. évi január 1-től kezdve) az eddigi szokástól eltérőleg

hat évre ajánlatok utján

a birtokos gróf úr jóváhagyásának fentartása mellett adatnak bérbé.

Az ajánlatok legkésőbbben **1880. évi januárhó 31-ik napjáig** alólirotnál **Orosházán** kéretnek beadatni, a hol is a bővebb feltételek megtudhatók.

Székács István,

jószágfelügyelő.